והא איכא בהמה שנחתכו רגליה. תימה דלא פריך מעיטל לומת הגדים (ב) (ב) דתניא בהדיא בפ׳ בהמה המקשה (לקמן עו.) טרפה ויש לומר דהוי בכלל בהמה שנחתכו רגליה: **ואמר** רב יהודה **אמר שמואל וכן לטרפה.** מסיפא דייק רב יהודה דקתני גבי גולגולת כמה חסרון בגולגולת ג״ש אומרים כמלא מקדח וגיע הלל אומרים כדי שיגעל מן המי וימות אלמא דבשיעור מיתה חשיב חסרון ולהכי חשיב דרב יהודה בהדי משניות (ז) דמשום דממתניתין דייק ולא חשיב לה בהדי שמעתא דלחשיב אלמא דרב עוירא א״ע״ג דאמתניתין אמתר וא״ת א״כ אמאי לא פריך נמי והא איכא גולגולת כיון דרב יהודה אכולהו קאי ואומר ר״ת דרב יהודה לא קאי אגולגולת דס״ד דחסרון דגולגולת הוי עם הקרום ובהמה מיטרפא בנקיבת הקרום לחודיה (ח) אבל אדם לחוד ליה מזלא בעי חסרון גולגולת עם נקיבת הקרום והא דאמר בעילוזין (דף ז:) דחשיב תרי חומרי דסתרי אהדדי כגון שדרה וגולגולת אגב שדרה נקט גולגולת אי נמי לענין טרפות אדם קאי וכן לטרפה נמי אגולגולת דמסכתא ביה חומרא וקולא חומרא לענין הורג את הנפש וקולא לענין פדיון בכור אם נטרף תוך שלשים שאין הכהן צריך להחזיר אם קבלו ולענין עשה תמידו טרפה ומיהו קשה דבסמוך (ט) גבי הא דאמר ר״י בר׳ יהודה ניקבה המרה טרפה דמקשו ליה רבנן מאיזו משמע דאין בהמה מיטרפא בכך כמו בן אדם ועוד לקמן (דף מז:) גבי אדומה וירוקה כשרה מיימי מדרבי נתן שנפת לפניו אשה שמלה את בנה כו׳ אלמא מאי דחיי באדם חיי נמי בבהמה והיה נראה לפרש דחסרון הגולגולת בלא הקרום וטרפה לפי שסוף הקרום ליפסק ולהכי לא פריך הכא מגולגולת דהא קתני לה שהרי יש ב״ש אבל מי אפשר לפרש כן שהרי כמה יותר ממלא מקדח ועדיין חיים ונראה דחסרון הגולגולת הוי עם נקיבת קרום העליון דסוף תמצא ליפסק אבל בלא חסרון עצם אם ניקב קרום העליון אין סוף תמצא ליפסק וכן בבהמה איכא למ״ד (לקמן דף מה.) תמצא מגין ואפילו למ״ד קרמא עילאה אע״ג דלא איקביא תמצא טרפה יש לחלק בין אדם לבהמה ולא מטעם ר״ת אלא משום דבאדם הקרום התחתון קשה וחזק יותר מבהמה ומשום הכי בעי חסרון עצם עם נקיבת העליון ובבהמה התחתון רך ואין צריך חסרון עצם עם העליון אבל בדבר ששוה בזה וזה אין לחלק ביניהן כללא (י): **אפילו** הא ועייל הדא. ולמ״ד חסרון מבפנים לא שמיה חסרון וחסרון דמתניתין לר׳ שמעון דלרבנן הוי בכלל נקובה ל״ל דהך סוגיא כר׳ שמעון דלרבנן ליכא אלא י״ז: **סימנין** שנדלדלו ברובן טרפה. פירש ר״ח דלמאי דמסיק לקמן (דף מד.) ומוקי לה בחיפרוק אפרוקי נדלדלו הייגו שנתפרדו זה מזה: **אמר** שמואל נעקרה צלע מעיקרה טרפה. לקמן (דף נב.) פליג עליה בר זבדי ואמר נעקרו ברוב בלא אחד ונשתברו ברוב שני לדדין והכא נקט טפי מילתיה דשמואל משום איך דקאמר גולגולת שנחבטה ובשר החופה את רוב הכרס ואם תאמר לרבי יוחנן דאמר התם בין נעקרו בין נשתברו ברוב שני לדדין חסר להו מי״ח טרפות דליכא למיחשביהו בתרתי כיון דזה וזה לריך רוב שני לדדין ויש לומר דמכל מקום תרתי ניהו שזו עקורה וזו (נ) נטולה הגך

בשלמא לתנא דידן דתנא תנא ודשייר אתיא בזה הכלל אלא לתנא דבי ר׳ ישמעאל דאמר י״ח טרפות ותו ליכא והא איכא (ט) בהמה שנחתכו רגליה מן הארכובה ולמעלה טרפה סבר ליה כרבי שמעון בן אלעזר דאמר (כ) יכולה היא ליכוות ולחיות אע״ג דיכולה ליכוות ולחיות למאן קאמר לתנא דבי רבי ישמעאל תנא דבי ר׳ ישמעאל טרפה חיה ס״ל אלא סבר לה כר״ש בן אלעזר דאמר כשרה היא והאיכא חסרון בשדרה דתנן (כא) כמה חסרון בשדרה בש״א שתי חוליות וב״ה אומרים (כב) חוליא אחת ואמר רב יהודה אמר שמואל (כג) וכן לטרפה המסס ובית הכוסות דקא חשבת להו בתרתי חשבינהו בחדא אפיק חדא ועייל חדא והאיכא (כד) גלודה סבר לה כר״מ דמכשיר והא איכא (כה) חרותא מרה מאן קתני לה (כו) ר׳ יוסי ברבי יהודה אפיק מרה ועייל חרותא והאיכא שב שמעתתא (כז) דאמר רב מתנא האי (כח) בוקא דאטמא דשף מדוכתיה טרפה (כט) ואמר רכיש בר פפא משמיה דרב לקתה בבוליא אחת טרפה ותנן (ל) ניטל הטחול כשרה (לא) ואמר רב עוירא משמיה דרבא לא שנו אלא ניטל אבל ניקב טרפה (לב) ואמר רבה בר בר חנה אמר שמואל (לג) סימנים שנדלדלו ברובן טרפה (לד) ואמר רבה בר רב שילא אמר רב מתנא אמר שמואל (לה) נעקרה צלע מעיקרה (לו) טרפה (לז) וגולגולת שנחבטה ברובה (לח) ובשר החופה את רוב הכרס ברובו טרפה נקובי תמניא חוו חשבינהו בחד אפיק שב ועייל שב אי הכי פסוקי נמי תרי הוו חשבינהו בחד בצר להו חדא ועוד דרב עוירא משמיה דרבא נמי נקובה היא אלא

בידי שמים ותניא לקמן (דף עה:) בידי אדם טרפה ואיזו היא חרותא כל שנמקה ריאה שלה ונתקשה כחרסית של דקל מחמת שהבעיתה אדם נקולו ופעמים שנומקת מקולות וכדר והיא בידי שמים והדרא בריא אבל בידי אדם תו לא הדרא בריא: **מרה מאן קתני לה.** דחשבת ניקבה המרה במניינא די״ח טרפות במתניתין ימיהאה היא ור״י ברבי יהודה קתני לה (דף מג.) דשמעתין ותנא דבי ר״י לית ליה מרה ואפיק מרה ועייל חרותא: **בוקא דאטמא.** (ז)קולית הירך: **דשף מדוכתיה.** שקפץ ממקומו חור שבעצם אליה שהוא תחוב בו ולקמן (דף נד:) מסיים והוא דאיעבור ניבי. בוקא כמו בוכנא עגול ראשו ותחוב בחור בעלי זה התחוב בחור המכתשת: **נקפה בבוליא אחת.** וכ״ש בשמיהן ולקמן (דף עה.) מסיים בה והוא דמטיא לקותא לקמתא לקמקום חרין: **אבל ניקב טרפה.** ולקמן (ח) מפרש ניקב בעליונו מקום שהיא עבה אבל בקולשיה כשרה: **נדלדלו.** נתלשו בכמה מקומות ומתוברין כאן מעט וכאן מעט: **נעקרה צלע.** אע״ג דתנן במתניתין (ע״ל) נשתברו רוב צלעותיה דוקא נשתברו התם בעינן רובא אבל נעקרה צלע אחת מעיקרה (ט) עד תלי חולייתה כדמפרש לקמן (דף נב.) טרפה: **וגולגולת שנחבטה.** שהוכתה מכות רבות ולא נפתחה ולא ניקב הקרום אם רובה נחבטה טרפה. (יא)חבטה דמיגליי״ר בלע״ז: **ובשר החופה את רוב הכרס.** זהו קרום עב שקורין טנפנ״א כשפותחתן את הבהמה וחותכין את הבשר לאורך הבהמה והוא נראה. והאי דקרי ליה חופה את רוב הכרס ולא קרי ליה חופה את הכרס מפני שמיעוטו הכרס נחבא בתוך לצעות המזה והסמוס ורובו מכוסה בבשר: **כרס.** פגל״ז לבדה בלא בית הכוסות והמסס ואם נקרע רובו של בשר כנגד הכרס אף ע״ג דבי משערת לההוא קרע לגבי כוליה בשר הוי מיעוטא שהרי אותו בשר מחזיק כל בני המעים והולך עד הירכים לא משערינן אלא במה שכנגד הכרס ואם מיקרע רובא דההוא טרפה. ושמואל לא סבירא ליה כמאן דפרש לקמן (דף נ:) רובא המיעוטא דמתניתין דהיינו בשר החופה את רוב הכרס דאם כן מה אתא שמואל לאשמועינן ואיהו מפרש למתניתין לקמן [שם] במילתא אחריתי: **נקובי תמניא חוו.** (יב)וכי תשבח להמסס ובית הכוסות בחד ומדלית לה למרה אכתי פשו להו תמניא נקובי דמתניתין: **פסוקי תרין.** גרגרת וחוט: **דרב עוירא.** ניקב הטחול: אלא

בשלמא לתנא דידן. אע״ג דלא תנא אלא י״ח מ״מ לא תנא מעיינא ואיכא למימר דתנא תנא ודלא תנא אתיא בזה הכלל: **אלא לתנא דבי ר׳ ישמעאל.** דתנא מעיינא קשיא והא איכא בסג״ר סימן הוא ומשנה וברייתא הן בהמה שנחתכו רגליה בפרק בהמה המקשה (לקמן עו.) כמה חסרון בשדרה בחיות גדולה בפרקין וכן חרותא. ושב שמעתתא שבע טרפות שמנו האמוראים ולא נשנו במשנה והן היו מקובלים מרבן. האחרונים קרי רגלים ושלפים קרי ידים. ארכובה ייוויי״ל מקום חיבור השוק והירך שמפרקין אותה משם בשעת הפשטה: **ר׳ שמעון בן אלעזר.** בתוספתא קתני לה הכי רבי שמעון בן אלעזר מכשיר מפני שיכולה ליכוות ולחיות והכא נקט סיפא דמילתיה ולא נקט השתא ר׳ שמעון בן אלעזר מכשיר: **ופרכינן אע״ג דיכולה ליכוות ולחיות.** קשיא היא לתפי׳ הכי איכא למימר דלטרפה לא פליג ר״ש דלמאן קא מותבינן אתנא דבי רבי ישמעאל דתנא מעיינא ואיהו טרפה היה סבירא ליה דקאמר [ע״ל] ובין החיה אבל לא תאכלו (יג) דקרי לה לטרפה היה אלא הכי פריך סבר לה כרבי שמעון דאמר כשרה היא דקתני התם רבי שמעון בן אלעזר מכשיר: **למה חסרון בשדרה.** אלא תמוה בהאל אלא במגע ובמשא כדין עצם כשעורה דאילו שדרה אלמה גולגולת אלמה ורוב בניינו תנן בחולין (פ״ב מ״ו) דמטמאין באהל ואע״פ שאין עליהן בשר: **וכן לטרפה.** לב״ש לא הוא טרפה בבליר משתי חוליות ולב״ה בחוליא אחת מיטרפא: **חשבינהו כחד.** דהא גבי הדדי סמכי וכתב דמי: **והאיכא גלודה.** שביטל עורה והופשטה כולה או מחמת שחין או מחמת מלאכה דקתני מתני׳ (לקמן דף נד.) וחכמים פוסלים: ומשני **סבר לה כר״מ דמכשיר: והאיכא חרותא.** דקתני מתניתין (שם) (יד)אלו כשרות חרותא בידי שמים ותניא לקמן (דף עה:) בידי אדם טרפה ואיזו היא חרותא כל שנמקה ריאה שלה ונתקשה כחרסית של דקל מחמת שהבעיתה אדם נקולו ופעמים שנומקת מקולות וכדר והיא בידי שמים והדרא בריא אבל בידי אדם תו לא הדרא בריא: **מרה מאן קתני לה.** דחשבת ניקבה המרה במניינא די״ח טרפות במתניתין ימיהאה היא ור״י ברבי יהודה קתני לה (דף מג.) דשמעתין ותנא דבי ר״י לית ליה מרה ואפיק מרה ועייל חרותא: **בוקא דאטמא.** (ז)קולית הירך: **דשף מדוכתיה.** שקפץ ממקומו חור שבעצם אליה שהוא תחוב בו ולקמן (דף נד:) מסיים והוא דאיעבור ניבי. בוקא כמו בוכנא עגול ראשו ותחוב בחור בעלי זה התחוב בחור המכתשת: **נקפה בבוליא אחת.** וכ״ש בשמיהן ולקמן (דף עה.) מסיים בה והוא דמטיא לקותא לקמתא לקמקום חרין: **אבל ניקב טרפה.** ולקמן (ח) מפרש ניקב בעליונו מקום שהיא עבה אבל בקולשיה כשרה: **נדלדלו.** נתלשו בכמה מקומות ומתוברין כאן מעט וכאן מעט: **נעקרה צלע.** אע״ג דתנן במתניתין (ע״ל) נשתברו רוב צלעותיה דוקא נשתברו התם בעינן רובא אבל נעקרה צלע אחת מעיקרה (ט) עד תלי חולייתה כדמפרש לקמן (דף נב.) טרפה: **וגולגולת שנחבטה.** שהוכתה מכות רבות ולא נפתחה ולא ניקב הקרום אם רובה נחבטה טרפה. (יא)חבטה דמיגליי״ר בלע״ז: **ובשר החופה את רוב הכרס.** זהו קרום עב שקורין טנפנ״א כשפותחתן את הבהמה וחותכין את הבשר לאורך הבהמה והוא נראה. והאי דקרי ליה חופה את רוב הכרס ולא קרי ליה חופה את הכרס מפני שמיעוטו הכרס נחבא בתוך לצעות המזה והסמוס ורובו מכוסה בבשר: **כרס.** פגל״ז לבדה בלא בית הכוסות והמסס ואם נקרע רובו של בשר כנגד הכרס אף ע״ג דבי משערת לההוא קרע לגבי כוליה בשר הוי מיעוטא שהרי אותו בשר מחזיק כל בני המעים והולך עד הירכים לא משערינן אלא במה שכנגד הכרס ואם מיקרע רובא דההוא טרפה. ושמואל לא סבירא ליה כמאן דפרש לקמן (דף נ:) רובא המיעוטא דמתניתין דהיינו בשר החופה את רוב הכרס דאם כן מה אתא שמואל לאשמועינן ואיהו מפרש למתניתין לקמן [שם] במילתא אחריתי: **נקובי תמניא חוו.** (יב)וכי תשבח להמסס ובית הכוסות בחד ומדלית לה למרה אכתי פשו להו תמניא נקובי דמתניתין: **פסוקי תרין.** גרגרת וחוט: **דרב עוירא.** ניקב הטחול: אלא

עין משפט נר מצוה

יז א מיי׳ פ״ב מהל׳ טומאת מת הל״מ:
יח ב מיי׳ פ״י מהל׳ שחיטה הל״כ סמג עשין סג טוש״ע יו״ד סי׳ נד סעי׳ ד:
יט ג מיי׳ שם פ״ט הל׳ כא סמג שם טוש״ע יו״ד סי׳ כד סעי׳ טז וסי׳ לג סעי׳ י:
כ ד מיי׳ שם פ״א הלכה ג סמג שם טוש״ע יו״ד סי׳ לד סעיף ג:
כא ה מיי׳ שם הלכה ט סמג שם טוש״ע שם סי׳ ל סעי׳ א:
כב ו מיי׳ שם פ״ט הלכה ה סמג שם טוש״ע יו״ד סי׳ מז סעיף ג:

שיטה מקובצת

א) דקתני מתני׳ גבי ואלו כשרות: ב) ור׳ יוסי בר׳ יהודה קתני לה בברייתא לקמן בשמעתין וכו׳: ג) בוקא דאטמא ראש עצם קולית הירך: ד) נקובי תמניא הוו דכי חשבת: ה) דתנן בהדיא בפ׳ בהמה המקשה: ו) ולהכי חשיב דרב יהודה בהדי משניות דבסג״ר משום:

רבינו גרשום

ומאי בסבר אלו סימני ד׳ טרפות כדבענן למימר לקמן: סבר לה כר׳ שמעון [בן אלעזר] דאמר יכולה היא ליכוות ולחיות. כלומר ואינה טרפה: והא איכא חסרון בשדרה כלומר כמה חסרון בשדרה של מת שלא יהא נזיר מגלח עליו שאין דין לנזיר לגלח אלא על מת שלם או על רוב בניינו או על רוב מניינו דכתיב וכי ימות מת עליו בפתע פתאום וגו׳ ושדרה היא רוב בניינו. וכמה תיחסר שאינו צריך לגלח דאין חשוב רוב בניינו: בש״א ב׳ חוליות לעולם מגלח עליה עד שתחסר ב׳ חוליות ובה״א אפי׳ לא חיסר אלא חוליא אחת אין צריך לגלח: ואמר רב יהודה אמר שמואל וכן לטרפה. דלבית הלל אפי׳ לא חיסר אלא חוליא אחת טרפה: והא איכא גלודה. שתהא מלאה שחין שלא ישתייר עור שלם עליה. והא איכא חרותא כלומר בעיתא בידי (שמים) [אדם] דטרפה. וצמיק ריאה דידיה או חרותא מחיות רעות שראתה דובים וארויות ונבעתה וצמיק ריאה דידיה. מרה מאן דקתני לה ר׳ יוסי בר׳ יהודה כלומר כדבענן למימר קמן. בוקא דאטמא דשף מדוכתיה. קולית שקורין פששל: סימנין שנדלדלו כלומר שנדלדלו ממקומן. וגולגולת שנחבטה לשון נפחתה ובשר החופה את הכרס ברובו כלומר אם נקרע ברובו טרפה. ועוד דרב עוירא נמי נקובה היא כלומר ואי חשבת ליה בהדי שאר ניקובי

מסורת הש״ס

ז) [מוספתא פ״ג ה״ג ע״ש], ג) עיתוין ז. בכורות ט: סהלות פ״ב מ״ג [לקמן נב:], ד) [לקמן נד.], ה) [שם], ו) [לקמן מג.], ז) [לקמן נד.], ח) [לקמן נב.], ט) [מיכא ערכה מיוחדת וכן לקמן נב. ליתפ׳], י) [ויקרא יפ׳], יא) [ל״ל נכ״ל], יב) [דף מג.], יג) [ע״ש תוס׳ ב״ק נא. ד״ה ר׳ שמעון בן אלעזר מכשיר: ופרכינן ז. ד״ה כגון שדרה וכו׳ ונדפס שם מ״י כ״ו ומיהו וכו׳ ותוס׳ ניטון יו: ד״ה ונקר ותוס׳ ב״ק נא. ד״ה נעביד ותוס׳ זבחים קטו. ד״ה ולעלמא ותוס׳ בכורות ט: ד״ה כדין],

גליון הש״ס

תוס׳ ד״ה ואמר וכו׳ אבל אדם דאית ליה מולא. עיין זבחים קטו ע״א תוס׳ ד״ה ולעלמא:

הגהות הב״ח

(א) רש״י ד״ה אבל וכו׳ ולקמן. נ״ב דף נה: (ב) תוס׳ ד״ה והא וכו׳ דתנן בהדיא: (ג) ד״ה אמר שמואל וכו׳ שזו עקורה חו שבורה הס״ד:

לעזי רש״י

יינרי״ל. בֶּרֶך.
דמינצי״ר [דימצייד״א]. הבול, מערך.
טנפנ״א [טינפינ״א]. חלק מקיר הבטן המכסה את הקיבה. פנצ״א. הקיבה הראשונה של מעלי גירה.

מוסף רש״י

שנחתכו רגליה. האחרונים (לקמן עו.). כמה חסרון בשדרה. ותמלא מתורת שדרה ותיזון כשאר עצם כשעורה שאינו מטמא באהל (ערובין ז.) ולא מטמא באהל בלא בשר (לקמן נב:). **רבן לטרפה.** לבית הלל מיטרפא בחדא חוליא (לקמן שם). **גלודה.** שעטל עורה או מחמת שחין או מחמת מלאכה ולא נשתייר כלום, וגגמ׳ מפרש מפרש בגמ׳ (לקמן נד.). **חרותה.** הערוך ערך פטוס ג׳ פוכא) עיין ערך בקף, ע) שם נה., ר) [לקמן נד.], ש) [לקמן נה.], ת) [לקמן מד. נג:], מ) [לקמן נב.], ט) [מיכא ערכה מיוחדת וכן לקמן נב. ליתפ׳], ס) [ויקרא יפ׳], ע) [ל״ל נכ״ל], פ) [דף מג.], צ) [ע״ש תוס׳ ב״ק נא. ד״ה כגון שדרה וכו׳ ונדפס שם מ״י כ״ו ומיהו וכו׳ ותוס׳ ניטון יו: ד״ה ונקר ותוס׳ ב״ק נא. ד״ה נעביד ותוס׳ זבחים קטו. ד״ה ולעלמא ותוס׳ בכורות ט: ד״ה כדין],

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

אלא הנך תרתי דאפקת לא תיפוק אמר עולא [א]ח' מיני טרפות נאמרו לו למשה בסיני נקובה ופסוקה נטולה וחסורה קרועה ודרוסה נפולה ושבורה לאפוקי לקותא דרכיש בר פפא אמר חייא בר [ב]רבא ח' טרפות יש בנקובה אם תאמר ט' מרה ר' יוסי ברבי יהודה קתני לה דתניא ניקבה הקיבה ניקבו הדקים טרפה רבי יוסי בר' יהודה אומר אף ניקבה המרה (הלכות חבר כזית מרה וקורקבן סימן) אמר רבי יצחק בר' יוסף אמר רבי יוחנן [ג]הלכה כר' יוסי בר' יהודה ואמר רבי יצחק בר' יוסף אמר רבי יוחנן מאי אהדרו ליה חבריה לר' יוסי בר' יהודה [ד]ישפוך לארץ מרדתי ועדיין איוב קיים אמר להם [ה]אין מזכירין מעשה נסים דאי לא תימא הכי [ו]יפלח כליותי ולא יחמול מי קא חיי אלא ניסא שאני דכתיב[ז] [ח]רק את נפשו שמור הכא נמי ניסא שאני ואמר ר' יצחק ברבי יוסף אמר ר' יוחנן הלכה כדברי האומר כזית ומי אמר רבי יוחנן הכי [ט]והאמר [י]רבה בר בר חנה אמר ר' יוחנן [יא]הלכה כסתם משנה ותנן ניטלה הכבד ולא נשתייר הימנה כלום הא נשתייר כשרה אע"ג דלא הוי כזית [יב]אמוראי נינהו ואליבא דר' יוחנן [יג]דאמר [יד]ר' יצחק בר' יוסף אמר ר' יוחנן [טו]מרה שניקבה וכבד סותמתה כשרה ואמר רבי יצחק בר' יוסף אמר ר' יוחנן ניקב הקורקבן וכים שלו קיים כשר איבעיא להו ניקב הכים וקורקבן קיים מאי תא שמע דאמר רב נחמן [טז]ניקב זה בלא זה [יז] כשר אמר [יח]רבא [יט]שני עורות יש לו לוושט חיצון אדום ופנימי לבן ניקב זה בלא זה כשר למה לי למימר חיצון אדום ופנימי לבן [כ]דאי חליף טרפה אבעיא להו ניקבו שניהם זה שלא כנגד זה מהו אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא בוושט כשר בקורקבן [כא]פסול מתקיף לה רב אשי אדרבה [כב]וושט דאכלה ביה ופעיא ביה [כג]רווח גמדא ליה ופשטה ליה זמנין דמיהנדזין בהדי הדדי [כד]קורקבן דמינח נייח כדקאי קאי א"ל רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי הכי אמרינן משמיה דמר זוטרא דאמר משמיה דרב פפא כוותיך ואמר רבה [כה]קרום שעלה מחמת מכה בוושט אינו קרום [כו]ואמר רבה [כז]וושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא בפנים למאי נפקא מינה לספק

הנך דאפקת לא תיפוק. ות"ת למתן לית ליה לקמן (דף מד.) ההיא דרב מתנה דבוקא דאטמא מאי מינהו י"ח טרפות וי"ל דבאיכול ניכי הוי טרפה לכולי עלמא ואם תאמר לעולא דאמר בסמוך ח' מיני טרפות יש ולית ליה דרכיש בר פפא מאי ניהו י"ח טרפות וי"ל דמיטל לומת הגידין חשיב חדא וגרכיש הוא בכלל נתמכו רגליה ועוד קשה למ"ד נקרע רוב חילוה זהו בשר המופה את רוב הכרס חסר להו חדא דהכא חשיב להו בתרתי לכן נראה לעולא והיא דלקמן [ט]סברי כתמני' וכרבי יוחנן [י]דאמר אלו טרפות דווקא ואתא אלו למעוטי דרב מתנה אע"ג דמיא לנטולה דמתני' וכ"ש דרכיש דלא דמיא כלל להנך דמתני' ולית ליה י"ח טרפות נאמרו למשה מסיני [יא] ומצי למימר נמי דלית ליה בשר המופה בתרתי ואם תאמר וכי היכי דחשיב תרי פסוקי כחדא [יב]ג"כ ריאה שחסרה וחסרון דשדרה נחשוב נמי כחד וי"ל לפי דאין שיעורן שוה דחסרון דריאה בכל שהוא וחסרון דשדרה פלוגתא [יג]ב"ש וב"ה אי נמי לפי שזה בבשר וזה בעצם ואם תאמר נקרע רוב החילוה ובשר המופה את רוב הכרס נמי נחשוב כחד וי"ל דרוב החילוה הוא רוב הכרס ובשר המופה את רוב הכרס אינו רוב בשר אלא רוב ממה שכנגד רוב הכרס ות"ת ואמאי לא חשיב חסרון הגרגרת דהוי בבאיסור וי"ל דטעמא דחסרון משום דסופה ליפסק [יד] דהוי כרוב:

יפלח כליותי מי קא חיי. פירש בקונטרס והאי לקותא הוא וקשה דמנא ליה דהאי לקותא דאיוב הוי לקותא דהוא בה לאכלא לקותא דכשרה כדאמר לקמן (דף נה.) מליא מוגלא טרפה מיס זכיס כשרה אלא הכי פריך יפלח כליותי מי קא חיי אלא רפואה הא קאמר לקמן (דף נד.) דמחו בכוליתא וקטליה ואי בדלו ליה קמא חיי ואיוב לא מליגו שעשו לו שום רפואה: **והא אמר רבי יוחנן הלכה בסתם משנה.** אע"ג דסיפא דמתני' (לקמן דף נד.) דאלו כשרות מסייע ליה מכל מקום פריך מכח דמאי אולמיה הך קמתא מהך קמתא כדפירש בקונטרס ואי משום שהאחרון הוא עיקר במקום שיש סדר למשנה כגון בחדא מסכתא מ"מ הך משנה דאלו טרפות ואלו כשרות כחדא בגא חשיב ואין סדר וה"ר יעקב מאורלייני"ש תירץ דהכי פריך והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה וע"כ קתמא דאלו כשרות לאו קתמא מעלייתא היא דאי קתמא מעלייתא היא אמאי איצטריך ר"י לומר הלכה כמותו הא אמר ר' יוחנן חדא זימנא דהלכה כסתם משנה [ט]: ההיא

אלא הנך דאפקת לא תיפוק. דהמה שנחתכו רגליה והגלודה: **לא תיפוק.** [ג]כדרבנן סבירא ליה לתנא דבי ר' ישמעאל וחשיב נקובי והך דרב עוירא בחד ותרין פסוקי בחד ומשכחת להו שפיר וכל הנך טרפות דמינן לקמן (דף מז.) בריאה כגון חליף דאוני ודמיא לבשרא ולביעתא ואטום בריאה כולהו בכלל ריאה שניקבה או שחסרה ניכהו. חליף היינו חסרה ממקום שהיא רואה להיות שם והנך חוזתא לקותא ניכהו לקותא סופה ליניקב והויא לה נקובה וחליף דשני קרומים דווסט[ד] שניהם נטולים ממקום שהן רואין להיות ואין לך נקובה גדולה מזו: **נטולה.** ניטלה הכבד: **נפולה.** נפלה מן הגג. וגלודה בכלל נטולה שניטל עורה. ונחתכו רגליה בכלל חסורה. ושף מדוכתיה בכלל נטולה. וכן נדלדלו סימניה ועקירת גלע וחביסת גולגולת בכלל שבורה. ובשר המופה היינו קרועה: **למעוטי לקותא דרכיש.** דכוליא שחיטה בכלל אלו ופליג עולא עליה. ואם תאמר ישנה בכלל נקובה כי היכי דאמרינן בלקותא דריאה לאו מילתא היא דהוה ליה ניקבה הכוליא והא ליכא למ"ד דאפי' רכיש מודי דניקבה הכוליא כשרה ובלקותא הוא דטריף: **שמונה מיני טרפות בנקובה.** נקובת הווסט והקרום והלב והריאה והקיבה והדקין כרס הפנימי והמסס וגיס הכוסות חדא הוא הא תמנינא: **ואם תאמר ט'.** יש דהא איכא נמי מרה ההיא יחידאה היא ולית הלכתא כוותיה ודרב עוירא ליתא ליה לחייא: **יפלח כליותי.** היינו לקותא וטרפה: **אין מזכירין מעשה נסים.** להביא ראייה מהן: **רק את נפשו שמור.** מכות מות הכהו ולכך נצטווה לשמור נפשו כדאמרינן בהשותפין (ב"מ דף טז.) גדול עצרו של שטן משל איוב משל לאומר לעבדו שבור חדש ושמור יינה: **הלכה כדברי האומר כזית.** דבעינן כזית שיור בניטל הכבד. ופלוגתא היא בפרקין (ד' מו.) [ה]דרמינן סתמי דתמני' אהדדי דקתני ריאה אלו טרפות ניטל הכבד ולא נשתייר ממנה כלום הא נשתייר כשרה ואע"ג דליכא כזית והדר תני אלו כשרות ניטל הכבד ונשתייר ממנה כזית ומוקמינן לה כתנאי והכא מייתי לה משום שמעתתא דרבי יאחק בר יוסף משמיה דרבי יוחנן: **והא אמר רבי יוחנן הלכה בסתם משנה.** והא נמי סתמא היא ומאי אולמא דסיפא מריאה: **אמוראי נינהו.** ורבי יאחק סבר דלא כייל רבי יוחנן לגמרא הלכה בסתם משנה אלא היכא דסבירא ליה אמר בהדיא הלכה כמשנה זו ואמורא אחריני אמר משמיה דר' יוחנן הלכה כסתם משנה והיכא דליכא תרי סתמי דסתרן אהדדי אי איכא טעמא לאלומי חדא מחברתה כי היא דסנהדרין לאחד דיני ממונות (דף לד:) אזיל רבי יוחנן בתרה ואי לא מספקא ליה ולא קבע בהו הלכתא כחד מנייהו ובהני תרי אי הוה משכחינן טעמא בהא דרבי יאחק לא הוה מוקמינן לה בתמוראי ומשום דליכא לאלומי איצטריך לן לשנויי דרבי יאחק לית ליה אלי כללא דר' יוחנן: **וכבד פוסמפס.** שנקובה במקום דיבוקה בכבד וחבור הכבד סותם את הנקב: **בשרה.** אפילו לר' יוסי בר' יהודה: **כיס שלו.** קליפה הפנימית: **זה שלא כנגד זה.** כגון זה למעלה וזה למטה: **נקוקבן פסול.** הכי ס"ל משום שהמאכל מתאסף שם ומתחלחל ונכנס בנקב עד שיולא דרך נקב השני: **ופעיא ביה.** לועקת שאע"פ שהקנה מוליא קול אי אפשר שלא יהא הווסט מתפשט עמו. ואמי שמעתי פעיא מנשמתא: **גמדא.** כוולת רעי"ר בלע"ז: **מיהנדזין.** מיתרמן דמיכווי אהדדי: **אינו קרום.** ואם ניקב ונסתם אפילו עלתה בו סתימה עבה אינה מתקיימת כדאמרינן בינמות (דף עו.) בכרות שפכה ניקב פסול נסתם כשר וזהו פסול שחוזר להכשרו זהו למעוטי קרום שעלה מחמת מכה בריאה שאינו קרום דכל נקובי דטריפות לא מהניא להו סתימה דסלקא בהו לאחר זמן ולא דמי לריאה שניקבה [ו] ודופן סותמתה וכסתימה כבד במרה ולסתימה דיליכים בחלמולת דלקמן (דף כ.) ההיא סתימה מעיקרא היא: **אין לו בדיקה מבחוץ.** לפי שהעור החיצון אדום ואין טחת דם נכרת בו: לספק

מזכירין מעשה נסים. ראיה מן הגמרא (ב"מ דף טז.) דגדול עצרו של שטן משל איוב משל לאומר לעבדו שבור חדש ושמור יינה. ומאי דקאמר דאי חליף טרפה אבעיא להו ניקבו שניהם זה שלא כנגד זה מהו אמר מר זוטרא משמיה דרב פפא בוושט כשר בקורקבן פסול מתקיף לה רב אשי אדרבה בוושט דאכלה ביה ופעיא ביה רווח גמדא ליה ופשטה ליה זמנין דמיהנדזין בהדי הדדי קורקבן דמינח נייח כדקאי קאי אע"ל רב אחא בריה דרב יוסף לרב אשי הכי אמרינן משמיה דמר זוטרא דאמר משמיה דרב פפא כוותיך ואמר רבה קרום שעלה מחמת מכה בוושט אינו קרום ואמר רבה בוושט אין לו בדיקה מבחוץ אלא בפנים למאי נפקא מינה לספק

אלא הנך דאפקת לא תיפוק. ות"ת למתן לית ליה לקמן (דף מד.) ההיא דרב מתנה דבוקא דאטמא מאי מינהו י"ח טרפות וי"ל דבאיכול ניכי הוי טרפה לכולי עלמא ואם תאמר לעולא דאמר בסמוך ח' מיני טרפות יש ולית ליה דרכיש בר פפא מאי ניהו י"ח טרפות וי"ל דמיטל לומת הגידין חשיב חדא וגרכיש הוא בכלל נתמכו רגליה ועוד קשה למ"ד נקרע רוב חילוה זהו בשר המופה את רוב הכרס חסר להו חדא דהכא חשיב להו בתרתי לכן נראה לעולא והיא דלקמן [ט]סברי כתמני' וכרבי יוחנן [י]דאמר אלו טרפות דווקא ואתא אלו למעוטי דרב מתנה אע"ג דמיא לנטולה דמתני' וכ"ש דרכיש דלא דמיא כלל להנך דמתני' ולית ליה י"ח טרפות נאמרו למשה מסיני [יא] ומצי למימר נמי דלית ליה בשר המופה בתרתי ואם תאמר וכי היכי דחשיב תרי פסוקי כחדא [יב]ג"כ ריאה שחסרה וחסרון דשדרה נחשוב נמי כחד וי"ל לפי דאין שיעורן שוה דחסרון דריאה בכל שהוא וחסרון דשדרה פלוגתא [יג]ב"ש וב"ה אי נמי לפי שזה בבשר וזה בעצם ואם תאמר נקרע רוב החילוה ובשר המופה את רוב הכרס נמי נחשוב כחד וי"ל דרוב החילוה הוא רוב הכרס ובשר המופה את רוב הכרס אינו רוב בשר אלא רוב ממה שכנגד רוב הכרס ות"ת ואמאי לא חשיב חסרון הגרגרת דהוי בבאיסור וי"ל דטעמא דחסרון משום דסופה ליפסק [יד] דהוי כרוב:

יפלח כליותי מי קא חיי. פירש בקונטרס והאי לקותא הוא וקשה דמנא ליה דהאי לקותא דאיוב הוי לקותא דהוא בה לאכלא לקותא דכשרה כדאמר לקמן (דף נה.) מליא מוגלא טרפה מיס זכיס כשרה אלא הכי פריך יפלח כליותי מי קא חיי אלא רפואה הא קאמר לקמן (דף נד.) דמחו בכוליתא וקטליה ואי בדלו ליה קמא חיי ואיוב לא מליגו שעשו לו שום רפואה: **והא אמר רבי יוחנן הלכה בסתם משנה.** אע"ג דסיפא דמתני' (לקמן דף נד.) דאלו כשרות מסייע ליה מכל מקום פריך מכח דמאי אולמיה הך קמתא מהך קמתא כדפירש בקונטרס ואי משום שהאחרון הוא עיקר במקום שיש סדר למשנה כגון בחדא מסכתא מ"מ הך משנה דאלו טרפות ואלו כשרות כחדא בגא חשיב ואין סדר וה"ר יעקב מאורלייני"ש תירץ דהכי פריך והא אמר ר' יוחנן הלכה כסתם משנה וע"כ קתמא דאלו כשרות לאו קתמא מעלייתא היא דאי קתמא מעלייתא היא אמאי איצטריך ר"י לומר הלכה כמותו הא אמר ר' יוחנן חדא זימנא דהלכה כסתם משנה [ט]: ההיא

הנך דאפקת לא תיפוק. ות"ת למתן לית ליה לקמן (דף מד.) ההיא דרב מתנה דבוקא דאטמא מאי מינהו י"ח טרפות וי"ל דבאיכול ניכי הוי טרפה לכולי עלמא ואם תאמר לעולא דאמר בסמוך ח' מיני טרפות יש ולית ליה דרכיש בר פפא מאי ניהו י"ח טרפות וי"ל דמיטל לומת הגידין חשיב חדא וגרכיש הוא בכלל נתמכו רגליה ועוד קשה למ"ד נקרע רוב חילוה זהו בשר המופה את רוב הכרס חסר להו חדא דהכא חשיב להו בתרתי לכן נראה לעולא והיא דלקמן [ט]סברי כתמני' וכרבי יוחנן [י]דאמר אלו טרפות דווקא ואתא אלו למעוטי דרב מתנה אע"ג דמיא לנטולה דמתני' וכ"ש דרכיש דלא דמיא כלל להנך דמתני' ולית ליה י"ח טרפות נאמרו למשה מסיני [יא] ומצי למימר נמי דלית ליה בשר המופה בתרתי ואם תאמר וכי היכי דחשיב תרי פסוקי כחדא [יב]ג"כ ריאה שחסרה וחסרון דשדרה נחשוב נמי כחד וי"ל לפי דאין שיעורן שוה דחסרון דריאה בכל שהוא וחסרון דשדרה פלוגתא [יג]ב"ש וב"ה אי נמי לפי שזה בבשר וזה בעצם ואם תאמר נקרע רוב החילוה ובשר המופה את רוב הכרס נמי נחשוב כחד וי"ל דרוב החילוה הוא רוב הכרס ובשר המופה את רוב הכרס אינו רוב בשר אלא רוב ממה שכנגד רוב הכרס ות"ת ואמאי לא חשיב חסרון הגרגרת דהוי בבאיסור וי"ל דטעמא דחסרון משום דסופה ליפסק [יד] דהוי כרוב:

אלא הנך דאפקת לא תיפוק. דהמה שנחתכו רגליה והגלודה: **לא תיפוק.** [ג]כדרבנן סבירא ליה לתנא דבי ר' ישמעאל וחשיב נקובי והך דרב עוירא בחד ותרין פסוקי בחד ומשכחת להו שפיר וכל הנך טרפות דמינן לקמן (דף מז.) בריאה כגון חליף דאוני ודמיא לבשרא ולביעתא ואטום בריאה כולהו בכלל ריאה שניקבה או שחסרה ניכהו. חליף היינו חסרה ממקום שהיא רואה להיות שם והנך חוזתא לקותא ניכהו לקותא סופה ליניקב והויא לה נקובה וחליף דשני קרומים דווסט[ד] שניהם נטולים ממקום שהן רואין להיות ואין לך נקובה גדולה מזו: **נטולה.** ניטלה הכבד: **נפולה.** נפלה מן הגג. וגלודה בכלל נטולה שניטל עורה. ונחתכו רגליה בכלל חסורה. ושף מדוכתיה בכלל נטולה. וכן נדלדלו סימניה ועקירת גלע וחביסת גולגולת בכלל שבורה. ובשר המופה היינו קרועה: **למעוטי לקותא דרכיש.** דכוליא שחיטה בכלל אלו ופליג עולא עליה. ואם תאמר ישנה בכלל נקובה כי היכי דאמרינן בלקותא דריאה לאו מילתא היא דהוה ליה ניקבה הכוליא והא ליכא למ"ד דאפי' רכיש מודי דניקבה הכוליא כשרה ובלקותא הוא דטריף: **שמונה מיני טרפות בנקובה.** נקובת הווסט והקרום והלב והריאה והקיבה והדקין כרס הפנימי והמסס וגיס הכוסות חדא הוא הא תמנינא: **ואם תאמר ט'.** יש דהא איכא נמי מרה ההיא יחידאה היא ולית הלכתא כוותיה ודרב עוירא ליתא ליה לחייא: **יפלח כליותי.** היינו לקותא וטרפה: **אין מזכירין מעשה נסים.** להביא ראייה מהן: **רק את נפשו שמור.** מכות מות הכהו ולכך נצטווה לשמור נפשו כדאמרינן בהשותפין (ב"מ דף טז.) גדול עצרו של שטן משל איוב משל לאומר לעבדו שבור חדש ושמור יינה: **הלכה כדברי האומר כזית.** דבעינן כזית שיור בניטל הכבד. ופלוגתא היא בפרקין (ד' מו.) [ה]דרמינן סתמי דתמני' אהדדי דקתני ריאה אלו טרפות ניטל הכבד ולא נשתייר ממנה כלום הא נשתייר כשרה ואע"ג דליכא כזית והדר תני אלו כשרות ניטל הכבד ונשתייר ממנה כזית ומוקמינן לה כתנאי והכא מייתי לה משום שמעתתא דרבי יאחק בר יוסף משמיה דרבי יוחנן: **והא אמר רבי יוחנן הלכה בסתם משנה.** והא נמי סתמא היא ומאי אולמא דסיפא מריאה: **אמוראי נינהו.** ורבי יאחק סבר דלא כייל רבי יוחנן לגמרא הלכה בסתם משנה אלא היכא דסבירא ליה אמר בהדיא הלכה כמשנה זו ואמורא אחריני אמר משמיה דר' יוחנן הלכה כסתם משנה והיכא דליכא תרי סתמי דסתרן אהדדי אי איכא טעמא לאלומי חדא מחברתה כי היא דסנהדרין לאחד דיני ממונות (דף לד:) אזיל רבי יוחנן בתרה ואי לא מספקא ליה ולא קבע בהו הלכתא כחד מנייהו ובהני תרי אי הוה משכחינן טעמא בהא דרבי יאחק לא הוה מוקמינן לה בתמוראי ומשום דליכא לאלומי איצטריך לן לשנויי דרבי יאחק לית ליה אלי כללא דר' יוחנן: **וכבד פוסמפס.** שנקובה במקום דיבוקה בכבד וחבור הכבד סותם את הנקב: **בשרה.** אפילו לר' יוסי בר' יהודה: **כיס שלו.** קליפה הפנימית: **זה שלא כנגד זה.** כגון זה למעלה וזה למטה: **נקוקבן פסול.** הכי ס"ל משום שהמאכל מתאסף שם ומתחלחל ונכנס בנקב עד שיולא דרך נקב השני: **ופעיא ביה.** לועקת שאע"פ שהקנה מוליא קול אי אפשר שלא יהא הווסט מתפשט עמו. ואמי שמעתי פעיא מנשמתא: **גמדא.** כוולת רעי"ר בלע"ז: **מיהנדזין.** מיתרמן דמיכווי אהדדי: **אינו קרום.** ואם ניקב ונסתם אפילו עלתה בו סתימה עבה אינה מתקיימת כדאמרינן בינמות (דף עו.) בכרות שפכה ניקב פסול נסתם כשר וזהו פסול שחוזר להכשרו זהו למעוטי קרום שעלה מחמת מכה בריאה שאינו קרום דכל נקובי דטריפות לא מהניא להו סתימה דסלקא בהו לאחר זמן ולא דמי לריאה שניקבה [ו] ודופן סותמתה וכסתימה כבד במרה ולסתימה דיליכים בחלמולת דלקמן (דף כ.) ההיא סתימה מעיקרא היא: **אין לו בדיקה מבחוץ.** לפי שהעור החיצון אדום ואין טחת דם נכרת בו: לספק

אלא הנך דאפקת לא תיפוק. דהמה שנחתכו רגליה והגלודה: **לא תיפוק.** [ג]כדרבנן סבירא ליה לתנא דבי ר' ישמעאל וחשיב נקובי והך דרב עוירא בחד ותרין פסוקי בחד ומשכחת להו שפיר וכל הנך טרפות דמינן לקמן (דף מז.) בריאה כגון חליף דאוני ודמיא לבשרא ולביעתא ואטום בריאה כולהו בכלל ריאה שניקבה או שחסרה ניכהו. חליף היינו חסרה ממקום שהיא רואה להיות שם והנך חוזתא לקותא ניכהו לקותא סופה ליניקב והויא לה נקובה וחליף דשני קרומים דווסט[ד] שניהם נטולים ממקום שהן רואין להיות ואין לך נקובה גדולה מזו: **נטולה.** ניטלה הכבד: **נפולה.** נפלה מן הגג. וגלודה בכלל נטולה שניטל עורה. ונחתכו רגליה בכלל חסורה. ושף מדוכתיה בכלל נטולה. וכן נדלדלו סימניה ועקירת גלע וחביסת גולגולת בכלל שבורה. ובשר המופה היינו קרועה: **למעוטי לקותא דרכיש.** דכוליא שחיטה בכלל אלו ופליג עולא עליה. ואם תאמר ישנה בכלל נקובה כי היכי דאמרינן בלקותא דריאה לאו מילתא היא דהוה ליה ניקבה הכוליא והא ליכא למ"ד דאפי' רכיש מודי דניקבה הכוליא כשרה ובלקותא הוא דטריף: **שמונה מיני טרפות בנקובה.** נקובת הווסט והקרום והלב והריאה והקיבה והדקין כרס הפנימי והמסס וגיס הכוסות חדא הוא הא תמנינא: **ואם תאמר ט'.** יש דהא איכא נמי מרה ההיא יחידאה היא ולית הלכתא כוותיה ודרב עוירא ליתא ליה לחייא: **יפלח כליותי.** היינו לקותא וטרפה: **אין מזכירין מעשה נסים.** להביא ראייה מהן: **רק את נפשו שמור.** מכות מות הכהו ולכך נצטווה לשמור נפשו כדאמרינן בהשותפין (ב"מ דף טז.) גדול עצרו של שטן משל איוב משל לאומר לעבדו שבור חדש ושמור יינה: **הלכה כדברי האומר כזית.** דבעינן כזית שיור בניטל הכבד. ופלוגתא היא בפרקין (ד' מו.) [ה]דרמינן סתמי דתמני' אהדדי דקתני ריאה אלו טרפות ניטל הכבד ולא נשתייר ממנה כלום הא נשתייר כשרה ואע"ג דליכא כזית והדר תני אלו כשרות ניטל הכבד ונשתייר ממנה כזית ומוקמינן לה כתנאי והכא מייתי לה משום שמעתתא דרבי יאחק בר יוסף משמיה דרבי יוחנן: **והא אמר רבי יוחנן הלכה בסתם משנה.** והא נמי סתמא היא ומאי אולמא דסיפא מריאה: **אמוראי נינהו.** ורבי יאחק סבר דלא כייל רבי יוחנן לגמרא הלכה בסתם משנה אלא היכא דסבירא ליה אמר בהדיא הלכה כמשנה זו ואמורא אחריני אמר משמיה דר' יוחנן הלכה כסתם משנה והיכא דליכא תרי סתמי דסתרן אהדדי אי איכא טעמא לאלומי חדא מחברתה כי היא דסנהדרין לאחד דיני ממונות (דף לד:) אזיל רבי יוחנן בתרה ואי לא מספקא ליה ולא קבע בהו הלכתא כחד מנייהו ובהני תרי אי הוה משכחינן טעמא בהא דרבי יאחק לא הוה מוקמינן לה בתמוראי ומשום דליכא לאלומי איצטריך לן לשנויי דרבי יאחק לית ליה אלי כללא דר' יוחנן: **וכבד פוסמפס.** שנקובה במקום דיבוקה בכבד וחבור הכבד סותם את הנקב: **בשרה.** אפילו לר' יוסי בר' יהודה: **כיס שלו.** קליפה הפנימית: **זה שלא כנגד זה.** כגון זה למעלה וזה למטה: **נקוקבן פסול.** הכי ס"ל משום שהמאכל מתאסף שם ומתחלחל ונכנס בנקב עד שיולא דרך נקב השני: **ופעיא ביה.** לועקת שאע"פ שהקנה מוליא קול אי אפשר שלא יהא הווסט מתפשט עמו. ואמי שמעתי פעיא מנשמתא: **גמדא.** כוולת רעי"ר בלע"ז: **מיהנדזין.** מיתרמן דמיכווי אהדדי: **אינו קרום.** ואם ניקב ונסתם אפילו עלתה בו סתימה עבה אינה מתקיימת כדאמרינן בינמות (דף עו.) בכרות שפכה ניקב פסול נסתם כשר וזהו פסול שחוזר להכשרו זהו למעוטי קרום שעלה מחמת מכה בריאה שאינו קרום דכל נקובי דטריפות לא מהניא להו סתימה דסלקא בהו לאחר זמן ולא דמי לריאה שניקבה [ו] ודופן סותמתה וכסתימה כבד במרה ולסתימה דיליכים בחלמולת דלקמן (דף כ.) ההיא סתימה מעיקרא היא: **אין לו בדיקה מבחוץ.** לפי שהעור החיצון אדום ואין טחת דם נכרת בו: לספק

מסורת הש"ס

[א] [ל"ל רבן], [ב] [בכרכות ס. יבמות נקב:], [ג] בקבלה הטעמת לך, [ד] [עיין ביטוי פא: דמסיק שם דרכה בר מנה לא ס"ל דת"ר יוחנן הלכה כתמם משנה ולריך יעוב גדול], [ה] [שבת מו. ופס נסמן], [ו] [יבמות מח: ות"ק], [ז] [ל"ל ואמר], [ח] [לקמן מח.], [ט] [ל"ל רבה וכ"מ בר"ף ורא"ש], [י] [ל"ל טרפה], [כ] [מלת רווח ליתא בעיין ערך גמד א'], [ל] לעיל כח.; [מ] [לקמן], [נ] לקמן לד., [ס] [ועיין תוס' שבועות ד. ד"ה והלל סבר].

תורה אור השלם

1. יְסִבּוּ עָלַי רַבִּיו יִפְלָח כִּלְיוֹתַי וְלֹא יַחְמוֹל יִשְׁפֹּךְ לָאָרֶץ מְרֹרָתִי:

איוב טז יג

2. וַיֹּאמֶר יְיָ אֶל הַשָּׂטָן הִנּוֹ בְיָדֶךָ אַךְ אֶת נַפְשׁוֹ שְׁמֹר: איוב ב ו

הגהות הב"ח

(א) גמ' דאמר ר"נ ניקב זה בלא זה או זה שלא כנגד זה כשר: (ב) רש"י ד"ה אינו קרום וכו' לריאה שניקבה. נ"כ לקמן דף מח ע"א:

מוסף רש"י

הלכה כסתם משנה. רבי הוא קידר המשנה וכשראה דברי חכם ויעבו בעיניו שגלן סתם ולא הזכיר שם שומרו עליהן כדי שלא יהו שניה מפי יחיד ונראין כאלו נשנו מפי המרובים ויעשו כמותן (ביצה ב:). **דאי חליף טרפה.** פי' עורו של ווסט לא מליף ויהיה עורו שלפניס אדום ועור של חוץ לבן, טרפה, מאי טעמא ומשום הנקב יתאדם אותו שלפניו שהיה לבן ונאחוז הלבן שהיה אדום, משום חולי של נקב (הפרדס ענ' קלח, וכ"ה באו"ז ח"א סי' תה בשם רש"י, ועי' דק"ס מרש"י כת"י). **ורשט דאכלה ביה.** אם ניקב זה שלא כנגד זה טרפה, דהשניגן כמלן דניקב זה כנגד זה, מאי טעמא דמנין דגמדא ופעיא ביה ואמי נקב אצל חבירו והרי הוא כמי שניקבו במקום ונקב מעלכת טרפה, פי' גמדא ופעיא, גמדא דבהמה מולכת לאחרה לאכול מכאן ומכאן, פעיא לועקת ויבא הקורקבן של עוף אם ניקב זה שלא כנגד זה כשרה (הפרדס שם). **אין לו בדיקה מבחוץ אלא בפנים.** לפי שהוא טרפה בנקב משהו ואינו ניכר ושיפא דם נכנסת לו בפנים בנקב ואינו ניכר, אבל קרום הפנימי לבן הוא ושיפא דם ניכרת בו, אבל החיצון אדום (רעיל כתה:) לענין דריסה לא בדקינן אלא לעור הפנימי שהוא לבן, מ"מ מפני שהלבן יתנכר אם ניקב אם לאו, שהלבן מחזר אדום מממת הכאת הנקב (הפרדס ענ' קלט).

הגהות מהר"י לנדא

[א] גמ' והאמר רבה"ח אע"י הלכה כסתם משנה יש לחמוה רבה"מ. ועיין גיטין פא: וע"ל והאמר ר"י הלכה כסתם משנה. והוא גי' נכונה וגם רש"י איין והאמר ר"י הלכה כסתם משנה והסמיט רבה"מ:

לעזי רש"י

רטי"ר [ריטרייט"ט]. מתכוון, מכוון.

שיטה מקובצת

[א] לא תפיק דכדרבנן ס"ל: הנך דאפקת לא תפיק המסס ומרה: שמונה מיני טרפות יש בנקובה כלומ' מתנינת': וא"ר יצחק בר' יוסף הלכה כד' דתמנינת' בכוית. כלומר ניטל הכבד ולא נשתייר הימנו כזית טרפה. כלומר דמתנינתן באותה בבא דאלו כשרות בבהמה. וכיס שלו קיים כו' הכיס שהוא נקלף: גמדא גרסינן דמגין דמהנדזין בהדדי כו' דומנין דשוין הנקבין ולריכא מדדי דסתים: למאי נפקא מינה

[ב] א מיי' פ"ה מהל' שחיטה הלכה ב סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' כט:

[ג] ב מיי' פ"ו הלכה ו סמג עס טוש"ע יו"ד סי' מב סעיף ג:

[ד] בה ג מיי' עס סמג עס טוש"ע עס:

[ה] בו ד מיי' עס הל' יח סמג עס טוש"ע יו"ד סי' מט סעיף ג [וכבר אלפס לקמן בפירקין ד' דעד] והכרא"ש לקמן סי' מח]:

[ו] בז ה מיי' עס פ"ג הלכה כ סמג עס טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף ד וסעיף ה:

[ז] בח ו מיי' עס פ"ו הלכה כא סמג עס טוש"ע עס סעיף ה:

[ח] בט ז מיי' עס פ"ג הלכה כ סמג עס טוש"ע עס סעיף ד:

[ט] ל ח מיי' עס פ"ו הלכה יח סמג עס טוש"ע יו"ד סי' מט סעיף ג [וכבר אלפס עס]:

[י] לא ט מיי' עס פ"ג הלכה כא סמג עס טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף ד:

[יא] לב י מיי' עס הלכה [ח] כב סמג עס טוש"ע עס סעי' ו [וסימן מז סעיף יח]:

[יב] בג א מיי' פ"ה מהל' שחיטה הלכה ב סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' כט:

[יג] בד ב מיי' פ"ו הלכה ו סמג עס טוש"ע יו"ד סי' מב סעיף ג:

[יד] בה ג מיי' עס סמג עס טוש"ע עס:

[טו] בו ד מיי' עס הל' יח סמג עס טוש"ע יו"ד סי' מט סעיף ג [וכבר אלפס לקמן בפירקין ד' דעד] והכרא"ש לקמן סי' מח]:

[טז] בז ה מיי' עס פ"ג הלכה כ סמג עס טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף ד וסעיף ה:

[יח] בח ו מיי' עס פ"ו הלכה כא סמג עס טוש"ע יו"ד סי' מט סעיף ג [וכבר אלפס עס]:

[יט] לא ט מיי' עס פ"ג הלכה כא סמג עס טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף ד:

[כ] לב י מיי' עס הלכה [ח] כב סמג עס טוש"ע עס סעי' ו [וסימן מז סעיף יח]:

[כא] בט א מיי' פ"ה מהל' שחיטה הלכה ב סמג עשין סג טוש"ע יו"ד סי' כט:

[כב] בד ב מיי' פ"ו הלכה ו סמג עס טוש"ע יו"ד סי' מב סעיף ג:

[כג] בה ג מיי' עס סמג עס טוש"ע עס:

[כד] בו ד מיי' עס הל' יח סמג עס טוש"ע יו"ד סי' מט סעיף ג [וכבר אלפס לקמן בפירקין ד' דעד] והכרא"ש לקמן סי' מח]:

[כה] בז ה מיי' עס פ"ג הלכה כ סמג עס טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף ד וסעיף ה:

[כו] בח ו מיי' עס פ"ו הלכה כא סמג עס טוש"ע יו"ד סי' מט סעיף ג [וכבר אלפס עס]:

[כז] בט ז מיי' עס פ"ג הלכה כ סמג עס טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף ד:

[כח] לא ט מיי' עס פ"ג הלכה כא סמג עס טוש"ע יו"ד סי' לג סעיף ד:

[כט] לב י מיי' עס הלכה [ח] כב סמג עס טוש"ע עס סעי' ו [וסימן מז סעיף יח]:

רבינו גרשום

בצר להו תרתי חדא דפסוקי וחדא דרב עוירא. הנך דאפקת לא תפיק המסס ומרה: שמונה מיני טרפות יש בנקובה כלומ' מתנינת': וא"ר יצחק בר' יוסף הלכה כד' דתמנינת' בכוית. כלומר ניטל הכבד ולא נשתייר הימנו כזית טרפה. כלומר דמתנינתן באותה בבא דאלו כשרות בבהמה. וכיס שלו קיים כו' הכיס שהוא נקלף: גמדא גרסינן דמגין דמהנדזין בהדדי כו' דומנין דשוין הנקבין ולריכא מדדי דסתים: למאי נפקא מינה

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

עין משפט נר מצוה

לג א מיי׳ פ״ג מהל׳ שחיטה הל׳ כא סמג עשין קג טור״ע יו״ד סי׳ נ: סעי׳ ט:

לד ב מיי׳ שם פ״ו הל״ב טור״ע יו״ד סי׳ נ סעיף ג:

לה ג מיי׳ שם פ״ח הל״ה סמג שם טור״ע יו״ד סי׳ כ סעי׳ ג:

לו ד ע״ש בהג״ה:

שיטה מקובצת

א) כל שחותכו וכורץ ר׳ יונה א״ר זירא מבלעתא: ב) ואינה אסורה עד שיאחדים בשר כנגד החלל: ג) אבל גבי דרוסה כיון דמקומו מאדים אפי׳ שחט בו יש היכר במשהו. והכי נמי הוה מצי למימר נפקא מינה לדרוסה דהא דרוסה ודאית נמי בדקינן לה בהאדמה כדלקמן אלא אשמועי׳ דחוששין לספק דרוסה. כך נמצא בס״ו וכן כתב הרשב״א ז״ל בשם רש״י ז״ל: ד) משתי חתיכות שאם אכל כזית מאחת מהן ואינו יודע מאיזו היא: ה) הכא לא אתחזק איסורא קודם שחיטה שישיבת קוץ: ו) אינו מרחיב אלא לצד הראש הוא: ז) כשמואל והוי כנקב: ח) דקי״ל טעה בדבר משנה חוזר ומשתרי בשר באכילה והא דבר משנה מפורשת היא: ט) מוקמי׳ לה בחזקת מה שהיתה קודם שזרק גט לערוה והכא נמי: י) ואע״ג דטעה בדבר משנה חוזר הוא דהא לא:

רבינו גרשום

לספק דרוסה כלומר דריסה כמין טיפה של דם והוושט אדום ולא מינכרא דם של דריסה: ולא היא רבה לחדודי לאביי כו׳ כלומר רבה לא בדקיה מבחוץ אלא בשביל אביי אם יאמר לו שום דבר: ישב לה קוץ בושט. כלומר נעץ לה קוץ בושט בשרה אין חוששין שמא הבריא כלומר שמא נקב לשון וברא אותם בחרבותם: אלמא קסבר עולא אין חוששין לספק דרוסה. שהכא מיקל בספק דרוסה: אלא התם הילכתא גמירי לה מסוטה מה סוטה רשות היחיד וכו׳: וקאמר נמצא איתמר כלומר לא איתמר ישב לה קוץ בושט אלא נמצאת בושט ולא נעץ בו: כל שחותכו ומרחיב זהו תורבץ הושט כו׳ קרוב לבית הבליעה: והא שמואל ברובו [קאמר]. כלומר וזה לא היה ברובו דלא הוה בתורבץ הושט אלא התחלה דשחיטה וזהו משהו. תורא בין לרב בין לשמואל מישרא שרי. כלומר לרב שרי אע״ג דאמר רב תורבץ הושט שניקב במשהו לדבריו מי ששחטו בתורבץ הושט לאו חשוב נקב דהוא מקום שחיטה קאמר ולשמואל דאמר לאו מקום שחיטה הוא סבר דאין הבהמה פסולה עד שניקב ברובו והא לאו ברובו הוא דלא הויא בתורבץ הושט אלא אתחלתא דשחיטה. דילו ואמרו לבריה דרב יוסף בר חמא כו׳ זהו רבא:

מסורת הש״ס

ג) [ברכות לג: וש״נ], ד) [פי׳ יפה למוהר״ר מתתיה מרגן מוהר״ר ערוך ערך בר ד׳], ג) [לקמן נג.], ד) [לעיל י.], ה) [לקמן מז. ע״ש בפרש״י ועוד לקמן נח:], ו) לפי פירש״י משמע שם מהכס אבל עיין בכ״י פר׳ כ׳ שהביאו פוסקים שקלי על יוהה ממש ועי׳ רש״ל, ז) עירובין ו: ר״ש יד: [תוספתא סוכה פ״ג ה״ד ותוספתא עדיות פ״ג ה״ג ותוספתא יומא סופ״ק], ח) [עיין רש״ש], ט) [ל״ל אחר ד״ה מהן], י) [ל״ל המאמר], כ) [ל״ל בר חמא ועיין לקמן עז. ובעירובין נד. ובנדרים נה. ומתוך כי רבא בנו של רב יוסף בר חמא הוה ודע דרב יוסף סתם המוכר בכל הש״ס הייני רב יוסף בר חייא ע״ר לעיל יח:], ל) [ל״ל אתתא], מ) [ל״ל דלא].

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ הכא איתחזק איסורא הכא לא אתחזק איסורא ומאי שנא:

לעזי רש״י

דדיי״ש [ריידי״ש]. קשה, נוקשה.

רטיי״ט [ריטריי״ט]. מתכורץ, מכורץ.

מוסף רש״י

לחדודי לאביי. שיטב לו מה שהשיב (ברכות לג:). אין חוששין שמא הבריא. שמא נקב הוושט, טולא ולון הנקב נגלה (הפרדס ענר קלט). מהשוחט בסכין ונמצאת פגומה. ויודע הוא שכשאתו בדק קודם שחיטה וסיתה יפה, אבל לא בדק אחר שחיטה מיד (לעיל י.). חיוי ברייתא. רוטות בחפר, ואמרי לה ברייתא בריאות ושמנות (לקמן מז.). מקולי ב״ש ומקולי ב״ה רשע. בערוכין (ז.) מפרש לה בתמלוקת אחת שיש מקום שטוען בה דברי ב״ה לקל, ויש מקום שטוען בה דברי ב״ש לחמל, כגון כמה חסרון בשדרה אבל תמומה בהאל ב״ש אומרים ב׳ חוליות וב״ה מחמירין בה ומקולין לענין טומאה לומר שיהין שחסרה חוליא אחת אינה מטמאה, והאומה מזו קולי ב״ש וקולי ב״ה רשע, שהרי דברי קומתרין זה את זה כדי לחמל, והאומה בחומרי שיהיה קטיל בחמר חולך הוא, שאינו יודע להחמין על מי לחמוך, אבל בב׳ מחלוקות שהקולו אנו מו ואנו מו, אין כאן לא משום רשע ולא משום הכלאת, הש״ל בהא הכ״ש ובהא הכ״ש (ר״ה יד:).

ההיא ספק דרוסה. פירש בקונטרס דבהמה נמי איכא תקנתא דבשלמא גבי נקב איכא למימר דלמא במקום נקב שחט אבל גבי דרוסה כיון דמקומה מאדים אפי׳ שחט בה יש היכר במשהו ולפי מה שפירשתי בפ״ב (לעיל דף כח.ט) גבי בר לווזא דקאמר נשחטיה לוושט דלמא במקום נקב שחיט דבספק דרוסה איירי לא יתכן לומר כן: **ישב לו קוץ בווושט.** פירש בקונטרס וקוטע דס אין בו מבפנים ונראה דאין לחוש אפילו יש מבפנים אם אין מבחוץ כיון דלא מייצינן שמא הבריא: **קסבר עולא אין חוששין לספק דרוסה.** לקמן (דף נג.) פסקינן דמייצינן לספק דרוסה ואם כן יש לו קוץ בווושט מוושין נמי שמא הבריא ואם תאמר ואמאי נימא נשחטה הותרה כדאמרינן בפ״ק (לעיל ט.) גבי בא זאב ונטל את בני מעיים והחזילן כשהן נקובים וכי תימא שאני הכא שנולדה פסיקא מחיים הא אמר בפ׳ ד׳ אחין (יבמות דף ל: וסס) ואילו גבי גילוזין ספק קרוב לה ספק קרוב לו לא קתני פירוש ומותרת לרת ערוה לשון בלא חליצה ומפרש טעמא משום דאשה זו בחזקת היתר לשוק עומדת ואל תאסרנה מספק אלמא השתא דמת בעלה מוקמינן לה בחזקת מה שהיתה [ז] בחיי בעלה קודם שזרק גט לערוה והכא נמי כי נשחטה נעמידנה בחזקת מה שהיתה קודם שנולד בה ספק דרוסה ונעמידנה בחזקת שאינה דרוסה וי״ל דשאני הכא דדרוסה שכיחא והא דאמרינן לקמן (דף נג.) גבי חרי שנכנס לבין הטווירים ונמצא לפורן על גבו של אחד מהם כיון דאיכא למימר הכי ואיכא למימר הכי לוקי תורא אחזקיה רב לטעמיה דאמר אין חוששין לספק דרוסה אבל למ״ד חוששין לא מוקמינן ליה אחזקיה התם נמי דמי לתלות יותר בדרוסת חרי כמו בספק דרוסה בעלמא: **שאני התם דאיתחזק איסורא.** ומתחיכה אחת ספק של חלב ספק של שומן ואע״ג דלא איתחזק איסורא לא איתחזק נמי היתרא אבל הכא מעיקרא היתה בחזקת כשרה: **כשמואל דאמר לאו מקום שחיטה הוא.** ואפי׳ למאן דמכשיר בפ״ק (לעיל יט.) הגרים שלש ושחט שני שלש שאני גרגרת דלא מיטרפא במשהו עד דאיכא רובא: **אי כשמואל הא אמר ברובו.** אע״ג דשמואל פוסל בפ״ק (לעיל כ.) הגרים שלש ושחט שני שלש גבי כל הכשר בשחיטה כנגדו בעורף כשר למלקה הכא בעי למימר דרבא לא פסיל מהאי טעמא אלא משום חומרי דרב וחומרי דשמואל:

זיל שלים דמי תורא למריה. ואע״ג דטעה בדבר משנה יז הוא יח לא עבדינן כתרי חומרי דסתרי אהדדי בידים האמילו לכלבים: ולכי לספק דרוסה ההיא ספק דרוסה דאתאי לקמיה דרבה הוה קא בדיק ליה רבה לווושט מאבראי אמר ליה אביי והא מר הוא דאמר ווושט אין לו בדיקה אלא מבפנים אפכיה רבה ובדקיה ואישתכח עליה תרי קורטי דמא וטרפה יט) ורבה נמי לחדודי לאביי הוא דבעי אמר עולא ישב לו קוץ בווושט אין חוששין שמא יא) הבריא (דרס חתיכות בסכין טמאה סימן) ולעולא מ״ש מספק דרוסה קסבר עולא יב) אין חוששין לספק דרוסה ומאי שנא משתי חתיכות אחת של חלב ואחת של שומן התם איתחזק איסורא (יג) ומאי שנא יד) מהשוחט בסכין ונמצא׳ פגומה התם איתייליד לה ריעותא בסכין ומאי שנא מספק טומאה ברשות היחיד דספקו טמא וליטעמיך נידמייה לספק טומאה ברשות הרבים דספקו טהור אלא התם הלכתא גמירי לה מסוטה יתיב ההוא מרבנן קמיה דרב כהנא ויתיב וקאמר א״נמצאת אתמר אבל ישב חיישינן אמר להו רב כהנא לא תציתו ליה ישב איתמר אבל נמצאת לא איצטריך ליה לעולא דכולהו טו) חיוי ברייתא קוצי אכלן איתמר תורבץ הווושט רב אמר יז) במשהו ושמואל אמר ברובו רב אמר במשהו מקום שחיטה הוא ושמואל אמר ברובו לאו מקום שחיטה הוא הי ניהו תורבץ הווושט אמר מרי בר מר עוקבא אמר שמואל כל שחותכו ומרחיב זה הוא תורבץ הווושט חותכו ועומד במקומו זהו ווושט עצמו אמר להו רב פפי מר לא אמר הכי ומנו רב ביבי בר אביי אלא יח) כל שחותכו ועומד במקומו זה תורבץ הווושט אלא איזהו ווושט עצמו כל שחותכו וכויץ יט) דיונה אמר זירא מבלעתא וכמה אמר רב אויא פחות משערתא ועדיף מחיטתא ההוא תורא דהוה לבני רב עוקבא דאתחיל ביה שחיטה בתורבץ הווושט וגמר בווושט אמר רבא רמינא עליה חומרי דרב וחומרי דשמואל וטריפנא ליה חומרי דרב דאמר רב במשהו והאמר רב מקום שחיטה הוא כשמואל דאמר לאו מקום שחיטה הוא אי שמואל האמר ברובו כרב דאמר במשהו איגלגל מילתא מטאי לקמיה דר׳ אבא אמר להו תורא בין לרב בין לשמואל שרי זילו אמרו ליה לבריה דרב יוסף בר חמא דלשלים דמי תורא למריה אמר מר בריה דרבינא מותבינא תיובתא כלפי סנאיה דרבא כ) לעולם הלכתא כדברי ב״ה והרוצה לעשות כדברי בית שמאי עושה כדברי בית הלל עושה מקולי בית שמאי ומקולי ב״ה רשע מחומרי

ספק דרוסה. כגון הנך דאיכא למימר להו כדלקמן [נג.:] אי הו קשתיק ואינהו קא מקרקרן ואמרינן לקמן (דף נג.:) דרוסה שאמרו לריכה בדיקה ואינה אסורה עד שיאחדים כ) כנגד החלל ובסימנים עד שיאחדימו הסימנים עצמן ולא שניקב אלא שהארס מאדים הסימן ומתלחל ויורד לחללו ובווושט אינו ניכר האדמימות אלא מבפנים שהעור לבן: **הויא ספק דרוסה וכו׳.** אם עוף היה בודק הקנה תחלה כדלמרינן בפרק שני (לעיל כח.) ושחט הקנה והכשירו ואח״כ בדק הווושט ואם בהמה היא נמי אין בה תקנתא דבשלמא גבי נקב איכא למימר דילמא במקום נקב שחט אבל גבי דרוסה כיון דמקומו מאדים אפילו אם שחט בו יש היכר במשהו כ): **קורטי דמא.** שחילחל הארס וכנס: **לחדודי לאביי.** כדי שישאל: **ישב לו קוץ.** כגון שאכל קוץ ונתחב לתוך הווושט ואינו נראה נקובתו מבחוץ וקורטו דס אין בה בפנים: **אין חוששין.** שמא נקב היה והבריא והוה קרום שעלה מתחת מכה בווושט ואינו קרום. ואני שמעתי והבריא לשון ניקב כמו ובכל אותם מחרבותם (יחזקאל כג): **מאי שנא מספק דרוסה.** דמשום דעל אריא ביייהו אמרינן שמא דרס ומצרכינן ליה בדיקה והכא לא אפשר למיבדקה דנקב משהו בעור חיצון של ווושט לא מינכר: **קסבר אין חוששין לספק דרוסה.** דפלוגתא דרב ושמואל היא בפרקין (דף נג.): **משפי חיכוה.** שאם אכל יז) אחת מהן ואינו יודע איזו היא דמצינא אשם תלוי על הספק: **הכא לא איתחזק איסורא.** יח) שישיבת קוץ בלא נקיבה אין כלום: **בשוחט בסכין.** בדוקה דלא איתחזק איסורא קודם שחיטה: **איתייליד ריעותא.** ואי לא איתחזק בריאה הא איתייליד לבסוף. אתחזק שייך למימר במידי דמעיקרא איתייליד שייך למימר במידי דלבסוף: **ה״ג אלא הכא הילכתא גמירי לה מסוטה.** בין לענין טומאה ובין לענין טהרה ואין טעם בדבר ולא גמרינן מינה דהכי גמירי לה מסוטה במסכת סוטה (דף כח:) ובפ״ק דזבחים (דף ג.) דתנה סוטה שתירתה ברשות היחיד ואסורה מספק אף ספק טומאה ברה״י ספקו טמא: **נמצאת איתמר.** בלא תחיבה: **חיישינן.** שמא ב׳ העורות ניקבו והבריא החיצון: **בריאה.** הרועות באפר וביעבים: **תורבץ הווושט.** מקום דבוקו בלחי: **במשהו.** אם ניקב שם: **מקום השחיטה הוא.** ואם שחט שם כשרה הלכך דינו כווושט וכי גמירי הגרמה בקנה הוא דגמירי אבל בווושט לא שייכא הגרמה: **ומרחיב.** נפתח פי הנקב כמין פי אמתחת. והאי מרחיב לא אחתך קמי אלא אעוגל פי חלל הווושט: **תוחבו ועומד במקומו.** שהווושט רך הוא וכשחותכין אותו אינו מרחיב יט) אבל לגד הראש הוא מתקשה כ) דדייי״ש בלע״ז: **וכוון.** רטיי״ט וכבפל פי הנקב בגד חללו ונסתם עוגל פי החלל: **מר לא אמר הכי.** רבי אינו אומר כן: **מבלעתא.** מקום בית הבליעה קרוי תורבץ סמוך לראש הנקב מאד: **פחות משערתא.** מאורך שעורה: **דאתחיל ביה שחיטה.** משהו: **דאמר במשהו.** והאי לאו מקום שחיטה הוא: **כשמואל.** והוי יט) נקב: **כן לרב וכן לשמואל מישרא שרי.** לרב מקום שחיטה הוא ושחיטה מעלייתא היא ולשמואל דאמר נקב הוא דאמרי כ) נקובתו ברובו: רבא בריה דרב בר יוסף כ) בר חייא הוא והוא רבא דכולי גמרא בר פלוגתיה דאביי: **דמי תורא למריה.** שבכר האמילו לכלבים דאילו הוה קמן הוה הדר ביה ומיסתרי באכילה דקיי״ל (בסנהדרין דף ו.) טעה בדבר משנה חוזר כא) והא דבר משנה מפורשת היא דלא עבדינן כתרי חומרי: **כלפי סנאיה דרבא.** ליסנא מעליא משום דבעי לאותובי והכשיל במושך הולך [קהלת ב]: מחומרי

מסורת הש״ס

ח) [ברכות לג: וש״נ], ט) [פי׳ יפה למוהר״ר מתתיה מרגן מוהר״ר ערוך ערך בר ד׳], י) [לקמן נג.], יא) [לעיל י.], יב) [לקמן מז. ע״ש בפרש״י ועוד לקמן נח:], יג) לפי פירש״י משמע שם מהכס אבל עיין בכ״י פר׳ כ׳ שהביאו פוסקים שקלי על יוהה ממש ועי׳ רש״ל, יד) עירובין ו: ר״ש יד: [תוספתא סוכה פ״ג ה״ד ותוספתא עדיות פ״ג ה״ג ותוספתא יומא סופ״ק], טו) [עיין רש״ש], טז) [ל״ל אחר ד״ה מהן], יז) [ל״ל המאמר], יח) [ל״ל בר חמא ועיין לקמן עז. ובעירובין נד. ובנדרים נה. ומתוך כי רבא בנו של רב יוסף בר חמא הוה ודע דרב יוסף סתם המוכר בכל הש״ס הייני רב יוסף בר חייא ע״ר לעיל יח:], יט) [ל״ל אתתא], כ) [ל״ל דלא].

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות

מחומרי בית שמאי ומחומרי בית הלל. מפרש בפ״ק דעירובין (דף ז.) בתרי חומרי דסתרן אהדדי כגון הך דשדרה וגולגולת דאפלוג בית שמאי ובית הלל לגבי אהל דהוו להו בית שמאי לחומרא ואמרי עד שתסכר שתי חוליות מטמא באהל ובית הלל לקולא וקא מרמיין וכן לטרפה דלבית הלל בחדא חוליא הוי חסרון וטרפה ולב״ש כשרה והוו להו ב״ש לקולא וב״ה לחומרא ומאן דעביד בטרפות כחומרי ב״ה ובטומאה כחומרי ב״ש כסיל הוא דהכא חשיב ליה חסרון. והני דהכא נמי סתרן אהדדי דכיון דאמר נקובתו במשהו טעמא משום דמקום שחיטה הוא ומחומרי דשמואל דאמר לאו מקום שחיטה הוא ואשתכח דסתרן מילתיה דרבא אהדדי: **בא קול.** בפרק קמא דעירובין (דף יג:) יאתה בת קול ואמרה הלכה כבית הלל: דרבי יהושע בבבא מציעא בהזהב (דף עט:): **מכל מקום קשיא.** דכתרי חומרי לא עבדינן: סתם שמעתתיה דרב בדרי בתראי רב יהודה הוה אמר להו בני מדרשא: **נתנו בו שיעור.** עד כמה הוא כשר לשחיטה: **לאו מקום שחיטה הוא.** אפ״ה אמר רב במשהו מידי דהוה אגרגרת דבין במקום שחיטה בין שלא במקום שחיטה שהיא שיעוריה: **עד די פפיסא יד.** צריך להניח לגד הראש כשלא אצבעות וארבע לשון מורי הזקן ואני שמעתי אחיזת חודי לפרנים והראשון נראה בעיני דכי אתי גוונא לא מיקרי תפיסת יד: **עד מקום שישעיר.** שיש שם שער שגוררין בסכין מכרס הפנימי: **טפח בוושט.** מיקרי כרס (ג) וקא סלקא דעתך דלא חזיא שער בתוך הוושט ולא מידי ואת אמרת עד מקום שישעיר (ד)הא עד סוף הוושט כולו מני שחיט וכיון דלאו וושט הוא היכי מני שחיט ביה: **אימא טפח בכרס סמוך לוושט.** דהיינו טפח ראשון של כרס הוי כרס הפנימי ונקובתו במשהו ולפי שהוא נחבא במקום המילא בין צלעות החזה קרי ליה פנימי וכל שאר הכרס קרוי במתני׳ [מכ.] החילונה ונידונית בקריעת רובו: **כי קאמר רב.** טפח בוושט מקרי כרס: **בטווח דמשעיר עפי.** שהשער נכנס בתוך הוושט טפח ועלעוה מקום שחיטה הוי בוושט עד מקום השער: **תורבץ הוושט שניטל כולו.** לקמיה פריך והא איכא עיקור סימנים: **ותנא תונא.** תנא דמתניתין דפרקין(ו) מסייע ליה. תונא כמו תנא דידן: **ניטל לחי התחתון כשר.** וכיון שניטל הלחי נתלש הסימנים שבלחי התחתון הם מחוברי׳: **קשיא מפני׳.** דקתני כשר: **הא דאיעקור איעקורי.** עיקור סימנים(ז) כשנעקר הוושט מן הלחי ומן הבשר: **הא דאיגום איגומי מעילוי סימנים.** שנגמם הלחי מן הבשר שמוטל על הסימנים בין הלחי והסימן דלאו עיקור הוא שהסימנים מעורין בבשר: **אלא לשמואל קשיא.** הא דרב פפא דלדידיה איכא עיקור סימנים דקתמר תורבץ הוושט שניטל דמשמע שהוושט לבדו ניתק ונתלש מן הבשר: **דאקפל אקפולי.** שנקלף מעל הבשר. אקפל כמו ונקלף ודומה לו וקפלו את האבנים למסכת סוטה (דף לה:(ח)): **דאיפרוק אפרוקי.** כדבר הנעקר בכח שנעקר כאן מעט וכאן מעט עד רובו לאותו מיעוט המחובר אינו מחובר ביחד הילכך לאו חבור הוא דלא הדר בריא: **ורבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול.** תימה דקיימא לן כבית הלל משום בת קול וקיימא לן(ט) דרבי אליעזר שמותי הוא ולא מייתינן בבת קול שפסק כוותיה בפרק הזהב (ב״מ דף עט:) ויש לומר דשתי התם שלא יצתה אלא לכבודו דרבי אליעזר דאמר מן השמים יוכיחו ועוד דבת קול דבית הלל מסייע קרא דכתיב (שמות כג) אחרי רבים להטות דבית הלל רובא הוו אלא דמעיקרא מספקא לן משום דבית שמאי מחולדין טפי אבל בת קול דרבי אליעזר רבנן דפליגי עליה הוו רובא ואם תאמר אמאי קאמר הכא הא מני רבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול הא איהו לא קאמר אלא אעובדא דרבי אליעזר דאתן נמי לא קיימא לן כבת קול דרבי אליעזר וי״ל דכיון דקאמר לא בשמים היא משמע דאית ליה דבשום דוכתא אין משגיחין בבת קול: **בולה ברב עבדא.** והא דאמרינן לעיל דמינן עליה תורבץ וחומרי דשמואל הייגו למאי דס״ל והוה מצי למימר כולה כשמואל עבדא דלאו מקום שחיטה הוא ואסר נמי בהגריס שלם ושחט שני שלישי אלא נקט כרב משום דקי״ל כרב באיסורי(י): **מדקאמר נתנו בו חכמים שיעור בו׳.** ולא בעי למימר דנתנו בו שיעור למטה דמדלא פירש דבריו משמע דין למעלה דין למטה קאמר: **כדי תפיסת יד.** פירש בקונטרס ארבע אצבעות תימה דבעוף מאי ופיסא דגיגו יאתן בן רגיגו מאיר ארבע אצבעות ברחמים גדולים מכאן ואילך כל חד וחד לפי (יא)מה שהוא גדול ובה״ג מפרש כדי תפיסת יד כדנקיט אינש בשתי אצבעותיו ודבריהם דברי קבלה ויש לסמוך עליהם והאי דקרי לקמן (דף נ:) גבי חלחולת (יב) בתפיסת יד כמלא בטדא (יג)דתורא דהיינו ארבע אצבעות התם נקט כדי תפיסה סתם אבל הכא כדי תפיסת יד קאמר דמשמע כדי שיוכל לתפוס בשתי אצבעות ואפי׳ כל שהוא:

ו והאיבא עיקור סימנים. לפירוש הקונטרס דפ״ק (לעיל כ.) דבעיקור סימנים הוא טרפה תימה (יד) דהיכי פשיטא ליה דהוא טרפה בתורבץ הוושט בנקב בעלמא כמו בוושט עצמו (טו) וכמו כן יימא דניטל כולו כשרה וכי תימא דסבירא ליה דלא גרע משמוטת הגרגרת שהיא טרפה זהו דוחק גדול ועוד דקא משני דברובו כשרה אף על פי דפסוקת הגרגרת תנן ברובו טרפה ולפירוש הלכות גדולות פריך שפיר והא איכא עיקור סימנים אף ע״ג דלא הוא טרפה בשמוטה זו מ״מ במה יכשר כיון דאין לו היתר בשחיטה ומיהו קשה לפי׳ ה״ג דמאי פריך והאמר רבה בר בר חנה סימנים שנדלדלו ברובן טרפה לפי המקשן תקשה ליה ארבה בר בר חנה גופיה דאי טרפה הוא בהכי אם כן מהו עיקור דקיימא לן דלא הוא טרפה אלא שאין שחיטה מועלת בו (טז) ומיהו ספרים דגרסי מעיקרא לא קשיא (יז) (הא דאקפל אקפולי) והא דאחדדל אחדדולי (יח) וי״ל שיודע המקשן דמסתיק לבסוף דרבה בר בר חנה איירי דאיפרוק אפרוקי בכח כאן מעט וכאן מעט דלא הדרא בריא והוי טרפה ועיקור סימנין דלא הוי טרפה דאקפל אקפולי בנחת מעל הבשר ומ״מ פריך מדלדול דרבה בר בר חנה אלשון דלדול שהזכיר המתרץ ומחזר ומפרש לו דדלדול שאמרתי אינו כשל רבה בר בר חנה אבל לספרים דגרסי בתר והא אמר שמואל ברובו לא קשיא הא דאנקוב אנקובי דאקפל אקפולי קשה לפירוש רבינו חננאל דמפרש דאפרוק איפרוקי שנפרדו הסימנין זה מזה ליכא למימר שהמקשן היה יודע האמת דא״כ לא הוה פריך מידי וי״ל דכי פריך מרבה בר בר חנה הוה מצי למימר וליטעמיך מקשה לך דרבה בר בר חנה גופיה אי טרפה הויא עיקור (יט) סימנים היכי משכחת לה: היכי

מחומרי בית שמאי ומחומרי בית הלל עליו הכתוב אומר [1]הכסיל בחושך הולך אלא אי כבית שמאי כקוליהן וכחומריהן אי כבית הלל כקוליהן וכחומריהן הא גופא קשיא אמרת לעולם הלכה כדברי ב״ה והדר תני והרוצה לעשות כדברי ב״ש יעשה לא קשיא (ח)כאן קודם בת קול כאן לאחר בת קול ואי בעית אימא אף לאחר בת קול (ט)ורבי יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול מכל מקום קשיא אמר רב טבות כולה כרב עבדא דכי אתא רמי בר יחזקאל אמר לא תציתו להו להני כללי דכייל יהודה אחי משמיה דרב הכי אמר רב וושט נתנו [בו] חכמים שיעור (יא) מכלל דתורבץ הוושט לאו מקום שחיטה הוא וקאמר במשהו למעלה עד כמה אמר רב נחמן [2]עד כדי תפיסת יד למטה עד כמה אמר רב נחמן אמר רבה בר אבוה [3]עד כדי שישעיר איני (יב)והאמר רבינא אמר גניבא משמיה דרב טפח בוושט סמוך לכרס זהו כרס הפנימי אמאי כי קא שחט בכרס קא שחיט אימא טפח בכרס סמוך לוושט זהו כרס הפנימי איבעית אימא כי קאמר רב בתורא דמשעיר טפי אמר רב נחמן אמר שמואל [4]תורבץ הוושט שניטל כולו מלחי כשר ותנא תונא (יג)[5]ניטל לחי התחתון כשר מתקיף לה רב פפא והאיכא עיקור סימנים ולרב פפא קשיא מתניתין [6]ניטל לחי התחתון כשר בשלמא מתניתין לרב פפא לא קשיא (יד)[7]הא דאיעקור איעקורי הא דאיגום איגומי מעילוי סימנים אלא לשמואל קשיא לא תימא כולו [8]אלא אימא רובו (טו) (טז)והאמר רבה בר בר חנה אמר שמואל [9]סימנים שנדלדלו ברובן טרפה אמר רב שישא בריה דרב אידי (יז)[10]הא דאקפל איקפולי (יח)[11]התם דאפרוק אפרוקי: ופסוקת הגרגרת: תנא כמה פסוקת הגרגרת ברובה וכמה רובה רב אמר רוב

מסורת הש״ס

א) [עיין תוס׳ ערכין ב: בד״ה מי שחלין], ב) ברכות נב. ב״מ נט: פסחים קיד. יבמות יד. [עירובין י.], ג) [לקמן נ: ע״ש], ד) [לקמן נד.], ה) [לעיל מב: לקמן נג:], ו) ר״ש והש״ס, ז) [דף מד.], ח) [שם לפנינו אימא ולקיפו הסיר אחז בדף לו. אימא], ט) [שבת קכ: נדה ז:], י) [בדאיתא בבכורות מט:], כ) [ר״ל בתורא], ל) עיין רש״א ורש״ל ובספר תפארת שמואל בהגהות על רש״א, מ) ר״מ מ״ז, נ) [ר״ל י״ל].

הגהות הב״ח

(א) גמ׳ נתנו בו חכמים שיעור מדקאמר נתנו בו חכמים שיעור מכלל דמוכח: (ב) שם אלא אימא רובו (והאמר רבה וכו׳ דאפריק אפריק) תא״מ וע״כ ס״א והאמר שמואל תורבץ הוושט ברובו הא דאקפול אקפולי הא דאנקוב אינקובי והאמר רבה בר בר חנה אמר שמואל אנקובי אנקובי דמלחי כשר לשחיטה: עד מקום שישעיר מקום יש בכרס שמולגין אותו מפני השער שמגרדין. ואיכא דגרסי יסעיר לשון רוגזיד בלע״ז דכויר: והא רבינא אמר גניבא משמע דרב טפח בוושט כו׳ והיינו דאמרת דכשר לשחוט עד מקום שישעיר: ואיבעית אימא כי איתמר ההיא דרב כו׳ כלומר לעולם עד מקום שישעיר ומה דאמרת טפח בוושט סמוך לכרס זהו כרס הפנימי: בתורא דנפיש שערתיה אבל בבהמה בינונית חשוב ושט: תורבץ הוושט שניטל כולו מלחי כשר כלומר מבלעתא: הא דאיתעקר איתעקורי. כלומר איתעקר איתעקורי איכא ודאי עיקור סימנין אבל איגום איגומי. כלומר שנתחך מעילוי סימנין ליכא עיקור סימנין. אלא לשמואל קשיא לשמואל דאמר שניטל כולו מלחי. האיכא עיקור סימנין לא קשיא (ג) התם דאינקוב אינקובי כלומר מה דאמר שמואל ברובו טרפה דאינקוב אנקובי הכא דאמר כשר דאידלדל אידלדולי כלומר שלא ניקבו אלא נדלדלו ברובא: התם דאיתפריק איתפרוקי. כלומר שנתפרקו הסימנין עצמן [טרפה] והא דאמרינן שנדלדלו ברובן [כשרה] שנדלדלו מן הלחי ולא נתפרקו:

(ג) גירסת רבינו היא כמו גי׳ הס״מ שכתב הכ״מ כאן בהגהותיו דגרסי והאמר שמואל תורבץ הוושט ברובו הא לתינוקות.

עין משפט נר מצוה

לז א ב מיי׳ פ״ז מהל׳ שחיטה הל׳ ו וכפי׳ הכ״ג סמג עשין סג טוש״ע יו״ד סי׳ כ סעי׳ ב:
לח ג מיי׳ שם פ״ט הל׳ כא ועיי׳ היטב בכ״מ סמג שם טוש״ע יו״ד סי׳ כד סעי׳ טז:
לט ד ה מיי׳ שם פ״ח הל׳ כג סמג שם טוש״ע יו״ד סימן לג סעי׳ ג:
מ ו מיי׳ שם פ״ט הל׳ כא ועיין בכ״מ סמג שם טוש״ע שם סי׳ כד סעי״ז:
מא ז ח מיי׳ שם סמג שם טוש״ע יו״ד שם וסי׳ לג סעי׳ י:

תורה אור השלם

1. הַחֹכֵם עֵינָיו בְּרֹאשׁוֹ וְהַכְּסִיל בַּחֹשֶׁךְ הוֹלֵךְ וְיָדַעְתִּי גַּם אֲנִי שֶׁמִּקְרֶה אֶחָד יִקְרֶה אֶת כֻּלָּם:
קהלת ב יד

רבינו גרשום

ור׳ יהושע היא דאמר אין משגיחין בבת קול דבבא מציעא פרק הזהב: לא תציתו להני כללי דכייל יהודה אחי משמע דרב כו׳ דהכי סברינן מה דאיתמר תורבץ הוושט רב אמר במשהו מקום שחיטה הוא רב יהודה היא דאמר משמיה דרב: למעלה עד כמה עד מקום תפיסת יד קרוב לראש והשאר כשר לשחיטה: עד מקום שישעיר מקום יש בכרס שמולגין אותו מפני השער שמגרדין. ואיכא דגרסי יסעיר לשון רוגזיד בלע״ז דכויר: והא רבינא אמר גניבא משמע דרב טפח בוושט כו׳ והיינו דאמרת דכשר לשחוט עד מקום שישעיר: ואיבעית אימא כי איתמר ההיא דרב כו׳ כלומר לעולם עד מקום שישעיר ומה דאמרת טפח בוושט סמוך לכרס זהו כרס הפנימי: בתורא דנפיש שערתיה אבל בבהמה בינונית חשוב ושט: תורבץ הוושט שניטל כולו מלחי כשר כלומר מבלעתא: הא דאיתעקר איתעקורי. כלומר איתעקר איתעקורי איכא ודאי עיקור סימנין אבל איגום איגומי. כלומר שנתחך מעילוי סימנין ליכא עיקור סימנין. אלא לשמואל קשיא לשמואל דאמר שניטל כולו מלחי. האיכא עיקור סימנין לא קשיא (ג) התם דאינקוב אינקובי כלומר מה דאמר שמואל ברובו טרפה דאינקוב אנקובי הכא דאמר כשר דאידלדל אידלדולי כלומר שלא ניקבו אלא נדלדלו ברובא: התם דאיתפריק איתפרוקי. כלומר שנתפרקו הסימנין עצמן [טרפה] והא דאמרינן שנדלדלו ברובן [כשרה] שנדלדלו מן הלחי ולא נתפרקו:

תלמוד בבלי מהדורת נהרדעא החדש, באדיבות הוצאת ח. וגשל, © כל הזכויות שמורות